

ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ Ο.Κ.Ε.

ΓΙΑ ΤΟ

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

του Υφυπουργού στον Πρωθυπουργό

με τίτλο:

**«Ενίσχυση της δημοσιότητας και της διαφάνειας στον έντυπο και ηλεκτρονικό τύπο
– Τροποποιήσεις ν. 5005/2022 και ν. 3548/2007 και λοιπές διατάξεις»**

Μάιος 2025

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Στις 4 Μαΐου 2025 εστάλη στην Ο.Κ.Ε. προς γνωμοδότηση από τη Διεύθυνση Νομοπαρασκευαστικής Διαδικασίας, Τμήμα Β', της Γενικής Γραμματείας Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων της Προεδρίας της Κυβέρνησης, το Σχέδιο Νόμου του Υφυπουργού στον Πρωθυπουργό με τον τίτλο: «Ενίσχυση της δημοσιότητας και της διαφάνειας στον έντυπο και ηλεκτρονικό τύπο – Τροποποιήσεις ν. 5005/2022 και ν. 3548/2007 και λοιπές διατάξεις».

Για την επεξεργασία του εν λόγω Σχεδίου Νόμου συγκροτήθηκε Επιτροπή Εργασίας αποτελούμενη από τους **κ.κ. Ιωάννη Παπαργύρη, Κωνσταντίνο Πασιόπουλο, Φώτη Κολεβέντη, Ηλία Δόλγυρα, Κωνσταντίνο Μπάρδα, Ιωάννη Κορκόβελο** και την **κα Δήμητρα - Ινές Αγγελή**.

Ως Πρόεδρος της Επιτροπής Εργασίας ορίστηκε η **κα Δήμητρα - Ινές Αγγελή**, Μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής της Ο.Κ.Ε.

Στις εργασίες της Επιτροπής Εργασίας συμμετείχαν επίσης ως εμπειρογνώμονες ο **κ. Νικόλαος Οικονόμου**, Δημοσιογράφος και ο **κ. Χρήστος Κοντός**, Δημοσιογράφος.

Από πλευράς Ο.Κ.Ε. συμμετείχε και είχε τον επιστημονικό συντονισμό του έργου της Επιτροπής η **Δρ. Αφροδίτη Μακρυγιάννη**, Επιστημονική Συνεργάτης της Ο.Κ.Ε.

Η Επιτροπή Εργασίας ολοκλήρωσε το έργο της σε δύο (2) συνεδριάσεις.

1. Εισαγωγή

Το προς αξιολόγηση Σχ/Ν «**Ενίσχυση της δημοσιότητας και της διαφάνειας στον έντυπο και ηλεκτρονικό τύπο – Τροποποιήσεις ν. 5005/2022 και ν. 3548/2007 και λοιπές διατάξεις**» αποτελείται από πέντε (5) Μέρη.

Στο Μέρος Α' αναφέρεται ο σκοπός και το αντικείμενο του Σχ/Ν.

Στο Μέρος Β' το οποίο αποτελείται από πέντε Κεφάλαια περιλαμβάνονται ρυθμίσεις που αφορούν την ενίσχυση της δημοσιότητας στον έντυπο και ηλεκτρονικό τύπο.

Το Μέρος Γ' αναφέρεται στο υπομητρώο του περιφερειακού και τοπικού Τύπου, στις καταχωρήσεις και στις τροποποιήσεις του Ν. 3548/2007.

Τέλος, το Μέρος Δ' και Ε' αφορά τις λοιπές διατάξεις και την έναρξη ισχύος του Σχ/Ν.

Αναλυτικότερα:

Οι ρυθμίσεις που περιλαμβάνονται στο Α' Μέρος στοχεύουν στην απλοποίηση των διαδικασιών και τη μείωση των διοικητικών βαρών των επιχειρήσεων Τύπου με την αναβάθμιση της λειτουργίας του Μητρώου Έντυπου και Ηλεκτρονικού Τύπου. Επίσης, στοχεύουν και στον εξορθολογισμό του Ν. 3548/2007 κυρίως με την αποσαφήνιση εννοιών και την τροποποίηση της διαδικασίας εγγραφής και επανεγγραφής στο Μ.Ε.Τ. και στο Μ.Η.Τ..

Με τις ρυθμίσεις που περιλαμβάνονται στο Β' Μέρος επιδιώκεται η συμπερίληψη του αμιγώς ακουστικού περιεχομένου στον ηλεκτρονικό τύπο, ο εξορθολογισμός της διαδικασίας ανάρτησης φύλλων στο Μ.Ε.Τ., καθώς και η βελτιστοποίηση της διαδικασίας γνωστοποίησης μεταβολών στοιχείων. Επίσης, επιδιώκεται η συνολική αναβάθμιση της διαδικασίας ελέγχου επιχειρήσεων έντυπου και ηλεκτρονικού τύπου και επικαιροποιείται το άρθρο 25 του ν.5005/2022.

Οι ρυθμίσεις που περιλαμβάνονται στο Γ' Μέρος τροποποιούν τον ν. 3548/2007.

Οι ρυθμίσεις που περιλαμβάνονται στο Δ' Μέρος στοχεύουν στη βελτίωση της λειτουργίας του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης, καθώς και του φορολογικού καθεστώτος για τους υποδιανομείς και υποπράκτορες Τύπου.

2. Γενική Αξιολόγηση

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή της Ελλάδας θεωρεί ότι, με το υπό αξιολόγηση Σχ/Ν επιχειρείται να αποκατασταθούν μια σειρά από κενά που άφηνε ο ν. 5005/2022 και, παρά τις όποιες αδυναμίες του, οι ρυθμίσεις που περιλαμβάνονται σε αυτό τείνουν προς την σωστή κατεύθυνση.

Συγκεκριμένα, με το Σχ/Ν επιχειρείται η προστασία του δημοσιογραφικού λειτουργήματος και η ενίσχυση της ανεξαρτησίας του Τύπου μέσα από ένα πιο συνεκτικό και λειτουργικό νομοθετικό πλαίσιο. Ειδικότερα, το παρόν Σχ/Ν επικεντρώνεται αρχικά στην ορθολογική και αποτελεσματικότερη λειτουργία των Μητρώων που θεσπίστηκαν με τον ν. 5005/2022, με στόχο την απλοποίηση των διαδικασιών εγγραφής και την αποφόρτιση των διοικητικών βαρών για τις επιχειρήσεις Τύπου. Μεταξύ των βασικών καινοτομιών που επιφέρει είναι η ένταξη των podcasts στον ορισμό του ηλεκτρονικού τύπου, η σαφής διατύπωση των ρόλων στο πλαίσιο ηλεκτρονικών μέσων (διαχωρίζοντας ρητά τις ιδιότητες του διευθυντή, του διαχειριστή ιστοσελίδας και του διευθυντή σύνταξης) και η υποχρέωση ανάρτησης των εντύπων στο Μητρώο εντός πέντε ημερών από την έκδοση.

Κομβικό στοιχείο της μεταρρύθμισης αποτελεί η **καθιέρωση της ενυπόγραφης δημοσιογραφίας, η οποία συμβάλλει στην κατοχύρωση της εργασιακής σχέσης των δημοσιογράφων**, την ενίσχυση της λογοδοσίας, αλλά και την αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης και της λογοκλοπής. Τα ενυπόγραφα άρθρα καθίστανται απαραίτητη προϋπόθεση για την εγγραφή στο Μητρώο, χωρίς να αποκλείεται η χρήση ψευδωνύμων, αρκεί να μην συγκαλύπτονται εικονικές συμβάσεις εργασίας. Στην περίπτωση, δε, χρήσης ψευδωνύμων, η **ΟΚΕ επισημαίνει** ότι θα πρέπει να είναι δυνατή η απόλυτη ταυτοποίηση του προσώπου που γράφει.

Το Σχ/Ν προβλέπει, επίσης, τη διεύρυνση των δειγματοληπτικών ελέγχων ανά κατηγορία εντύπου και την **καθιέρωση υποχρεωτικών επιτόπιων ελέγχων**, σε ποσοστό 5% για τον έντυπο και 3% για τον ηλεκτρονικό τύπο. Επιπλέον, προβλέπεται υποχρέωση γνωστοποίησης μεταβολών και νέα αίτηση εγγραφής εντός 60 ημερών σε περίπτωση μεταβίβασης (ολικής ή μερικής) ιδιοκτησίας ή άλλης ιδιοκτησιακής αλλαγής.

Το Σχ/Ν προβλέπει ακόμη την αναθεώρηση διατάξεων του ν. 3548/2007, που αφορούν τον περιφερειακό και τοπικό τύπο. **Επεκτείνεται η προθεσμία εγγραφής στο Υπομητρώο από έναν σε δύο μήνες**, ενώ **θεσπίζεται δυνατότητα ένστασης σε περίπτωση απόρριψης**. Παράλληλα, αναμορφώνεται το σύστημα αμοιβών για τις δημοσιεύσεις και εξορθολογίζονται οι κυρώσεις για παραβάσεις.

Επιπρόσθετα, ρυθμίζεται η δυνατότητα δικτύωσης μεταξύ ραδιοφωνικών σταθμών, καλύπτοντας ένα νομικό κενό ετών, προβλέπεται η μεταβίβαση μετοχών για σταθμούς που λειτουργούν μεταβατικά, ενώ εισάγεται και ρητή εξαίρεση των υποδιανομέων από τον τεκμαρτό προσδιορισμό εισοδήματος, αναγνωρίζοντας την κομβική σημασία τους για τη διανομή και πώληση εφημερίδων.

Το σημείο, όμως, που παραμένει ακόμη θολό και δυστυχώς θα μπορούσε να λεχθεί συγχέει ακόμη περισσότερο τα πράγματα, έχει να κάνει με την **Αμοιβή** για την καταχώριση δημοσιεύσεων – Αντικατάσταση παρ. 4 άρθρου 4 ν. 3548/2007.

Η ΟΚΕ επισημαίνει ότι, το νομοσχέδιο θα μπορούσε να κάνει σαφές πως οι διακηρύξεις που δημοσιεύονται, να πληρώνονται καθ' ολοκληρία με την τιμή αναδόχου από τον φορέα δημοσίευσής τους και στη συνέχεια ο ανάδοχος του έργου θα καταβάλλει με την υπογραφή της σύμβασης το ποσό αυτό στον φορέα.

Κάθε άλλη ερμηνεία δημιουργεί μόνο προσχώματα και δυσκολίες στην ίδια τη διαφάνεια αρχικά, αλλά και στην εύρυθμη λειτουργία και οικονομική στήριξη των εντύπων. Επισημαίνεται ότι, τα έσοδα από τη συγκεκριμένη δραστηριότητα αποτελούν σημαντικό και ζωτικό πόρο ιδιαίτερα για τον επαρχιακό τύπο.

Το ποσοστό των άγονων διαγωνισμών που καλείται να πληρώσει τώρα ο φορέας με τιμή δημοσίου, είναι πολύ μικρό ως ποσό, ώστε να δημιουργείται εκ νέου μια δαιδαλώδης γραφειοκρατική διαδικασία.

3. Κατ' άρθρον αξιολόγηση

Άρθρο 4

Ορισμοί- προσθήκη άρθρου 3 Α στον ν. 5005/2022

Στο άρθρο 4 του νόμου 5005/2022 προβλέπεται ότι, οι επιχειρήσεις που θα εγγραφούν στα δυο μητρώα (έντυπου και ηλεκτρονικού Τύπου) θα πρέπει να απασχολούν ελάχιστο αριθμό δημοσιογράφων, ασφαλισμένων στους οικείους ασφαλιστικούς φορείς. Δυστυχώς, δεν αποτελεί προϋπόθεση οι δημοσιογράφοι, που θα υπολογίζονται ως ο αναγκαίος ελάχιστος αριθμός, να πρέπει να είναι εργαζόμενοι με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας πλήρους απασχόλησης, ώστε να μην υφίσταται κανένα έρεισμα για σχέσεις εργασίας μερικής απασχόλησης, συμβάσεις έργου, κ.ο.κ..

Επειδή με το υπό διαβούλευση νομοσχέδιο επιχειρούνται στοχευμένες παρεμβάσεις βελτίωσης του νόμου 5005/2022, η ΟΚΕ επισημαίνει πως θα πρέπει να καθορίζεται σαφώς στο Σχ/Ν ότι, οι δημοσιογράφοι, που περιλαμβάνονται για στον αναγκαίο ελάχιστο αριθμό, θα πρέπει να είναι

εργαζόμενοι πλήρους απασχόλησης. Θεωρούμε ότι είναι αυτονόητο, ότι οι εργαζόμενοι των επιχειρήσεων έντυπου και ηλεκτρονικού Τύπου που θα εγγραφούν στα οικεία μητρώα θα απασχολούνται και θα αμείβονται σύμφωνα με τις οικείες Συλλογικές Συμβάσεις Εργασίας.

Άρθρο 10

Σύσταση Μητρώου Ηλεκτρονικού Τύπου (Μ.Η.Τ.)- Προϋποθέσεις εγγραφής και επανεγγραφής – Τροποποίηση άρθρου 10 ν. 5005/2022

Η ΟΚΕ θεωρεί ότι θα πρέπει να διορθωθεί η, εκ προφανούς παραδρομής, παράλειψη της απαραίτητης προϋπόθεσης του να είναι μόνιμος κάτοικος Ελλάδας ο διευθυντής σύνταξης ηλεκτρονικού εντύπου. Επομένως, προτείνεται η παρ. 2 β) να συμπληρωθεί ως εξής : *«ο διαχειριστής της ιστοσελίδας, ο διευθυντής και ο διευθυντής σύνταξης να είναι υποχρεωτικά φυσικά πρόσωπα. Ο διαχειριστής, ο διευθυντής και ο διευθυντής σύνταξης να είναι μόνιμοι κάτοικοι Ελλάδας.....»*.

Άρθρο 27

Αμοιβή για την καταχώριση δημοσιεύσεων – Αντικατάσταση παρ. 4 άρθρου 4 ν. 3548/2007

Στο εν λόγω άρθρο, η ΟΚΕ επισημαίνει ότι προκειμένου να μην υπάρχουν διχογνωμίες κατά την εφαρμογή του και προκειμένου να καταστεί ομογενοποιημένη η εφαρμογή του, θα πρέπει να αποσαφηνιστούν τα εξής:– α) Το νόμιμο παραστατικό (τιμολόγιο) για την καταβολή από τον ανάδοχο της διαφοράς του κόστους μεταξύ του κόστους δημοσίευσης που εφαρμόζεται για τους φορείς του Δημοσίου και του κόστους δημοσίευσης που εφαρμόζεται για τους ιδιώτες εκδίδεται από την εφημερίδα κατά το χρόνο οριστικοποίησης της απόφασης κατακύρωσης, ώστε να γνωρίζει τον ανάδοχο; Υπάρχει αυτή η δυνατότητα, με όρους φορολογικής συνέπειας και νομιμότητας, μεγάλης χρονικής απόκλισης (μπορεί να είναι και ένα έτος) από την παροχή της υπηρεσίας-προμήθειας από την εφημερίδα, ήτοι τη δημοσίευση, έως την έκδοση του νόμιμου παραστατικού (τιμολογίου) επ' ονόματι του αναδόχου;

β) Όπου στην εν λόγω διάταξη αναγράφεται ο όρος «κατακύρωση» εννοείται η «οριστική κατακύρωση» που λαμβάνει χώρα, εφόσον συντρέξουν οι προϋποθέσεις της παρ. 3 του άρθρου 105 του Ν. 4412/2016; Εάν ναι, ο ανάδοχος θα πρέπει να κληθεί να καταβάλλει την ανωτέρω διαφορά του κόστους δημοσίευσης στο χρονικό σημείο μεταξύ της οριστικοποίησης της απόφασης κατακύρωσης και πριν την πρόσκληση για την υπογραφή της σύμβασης (παρ. 4 άρθρο 105 του Ν. 4412/2016), δεδομένου ότι σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 105 του Ν. 4412/2016: «Η σύμβαση θεωρείται συναφθείσα με την κοινοποίηση της πρόσκλησης της παρ. 4 στον ανάδοχο.»

γ) Ποιες είναι οι συνέπειες της μη καταβολής, της ελλιπούς καταβολής, ή της καθυστερημένης καταβολής (π.χ. άνω των 60 ημερών, βλ. και παρ. 8 του άρθρου 105 του Ν. 4412/2016) από τον ανάδοχο της εν λόγω διαφοράς του κόστους δημοσίευσης; Καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγύηση συμμετοχής του στην διαδικασία ανάθεσης; Εάν ναι, η εν λόγω διάταξη του άρθρου 27 του σχεδίου νόμου θα πρέπει να τροποποιεί αντιστοίχως και αναλόγως και το άρθρο 105 του Ν.4412/2016».